

URE V ŠOLI

Novi izzivi za ekošole

Franci Dovč,
Velenje, 08. 12. 2009

URE V EKOŠOLAH

Projekti v šolskem letu 2009/2010

- Vodenje energetskega knjigovodstva
- Flick the Switch (izklopimo stikala)

GLOBALNE SPREMEMBE- 1

- zaradi rabe fosilnih goriv v ozračje **22 mld. ton CO2 na leto**
- vsako leto več kot **10 mld. ton smeti**
- **20 %** svet. prebivalstva porabi **86%** svet. dobrin
- 80 % svet. preb. deležno 14 % svet. dobrin

GLOBALNE SPREMEMBE- 2

- od l. 1900 – 2000 se je štev. svet. prebivalstva povečalo od **1,6 na 6 milijard**
- število milijonskih mest povečalo od **16 na 326**
- štev. os. avt. povečalo od **0,4 na 520 milijonov**
- pričakovana življenjska doba se je povečala od **35 na 66 let**

GLOBALNE SPREMEMBE - 3

- v 90. letih v EU z visoko osebno porabo naravnih virov v povprečju za **3 – 5-krat** presegli planetarno in medgeneracijsko sprejemljivo porabo naravnih virov

v 90. letih v EU z visoko osebno porabo naravnih virov v povprečju za **3 – 5-krat** presegli planetarno in medgeneracijsko sprejemljivo porabo naravnih virov

Država	Poraba elektrike (v kWh/preb.)	Izpust CO2 (t/preb.)	BDP/preb. (v 1000 \$)
Svet	2659	4,28	10.500
Canada	16.766	16,2	40.200
ZDA	13.515	19,0	48.000
Slovenija	7123	7,7	30.800
Rusija	6122	11,1	15.800
Kitajska	2040	4,27	6100
Etiopija	38	0,07	800
Nepal	20	0,11	1000

KAM PLOVEMO?

Perujski ledenik
leta
1980 in 2002

KAM PLOVEMO?

Večni sneg na Kilimanjanaru leta
1993 in 2000
Površina ledu od leta 2000 zmanjšala
za četrtno

KAM PLOVEMO?

- snežna odeja tanjša
za eno desetino

- ledeniki v Himalaji
(od njih odvisna
1,3 mld ljudi,
se talijo zelo hitro

KAM PLOVEMO?

Rumena črta kaže koliko ledu je bilo leta 1979
kar je belega je stanje ledu danes...

Kam plovemo?

NOVE GROŽNJE

- **poraba elektrike** v državah EU se bo do leta 2030 **povečala za 2/3**, **emisije CO2** pa se bodo povečale **za 75 odstotkov**
- v 50 letih bo **število Zemljanov večje za 3,6 milijarde** (največ v Aziji)

KAM PLOVEMO?

- **poraba elektrike** v državah EU se bo do leta 2030 **povečala za 2/3, emisije CO2 za 75 odstotkov**
- v 50 letih bo **število Zemljanov večje za 3,6 milijarde** (največ v Aziji)
- 3-odstotna gospodarska rast povzroči 2-odstotno povečanje porabe energije

- povečuje se umrljivost v Evropi in Aziji zaradi daljših vročinskih valov,
- širijo se območja z nalezljivimi boleznimi, na primer z boleznimi, ki jih prenašajo komarji in klopi,
- povečuje se število alergenih pelodov na visokih in srednjih severnih geografskih širinah.

Kako naprej?

- zmanjšati porabo energije za 20 %
- povečati delež obnovljivih virov energije za 20 %
- povečati delež biogoriv na vsaj 10%
- zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za vsaj 20%

Kako naprej (Kopenhagen 2009)

- do 2050 zmanjšati emisije CO2 za 50 %
(da bi omejili rast povpr. globalne temp.)
- splošno znižanje od 25 do 40%
- EU za 30 % do l. 2020
- Japonska do 25 %
- ZDA 17 % (glede na l. 2000, to le 4% v prim. z l. 1990)

Kako naprej?

- skupni stroški podnebnih ukrepov naj bi leta 2030 znašali od 1,4 do 1,8 odstotka svetovnega BDP.
- če ne bomo ukrepali takoj, pa bodo škode lahko znašale od pet do 20 odstotkov BDP svetovnega gospodarstva.
- 1960 – 1969 150 mld \$ škode
- 1996 – 2005 750 mld \$ škode

Pravilnika o URE v stavbah in rabi OVE

- podlaga za izvajanje Nacionalnega akcijskega načrta za energetske učinkovitost 2008 do 2016
- država obvezala, da bo **do leta 2016** zmanjšala porabo končne energije za **devet** odstotkov.
- po novem debelina izolacije **najmanj 16 cm**, vsaka novogradnja bo morala zagotoviti najmanj 25 odstotkov energije iz OVE

Nac. akcijski načrt za energetske učinkovitost 2008 do 2016 - jan. 2008 sprejet)

9% prihranek končne rabe energije v 9 letih – *najmanj*
4261 GWh in
1147 kt CO2

Instrumenti za izboljšanje učinkovitosti v javnem sektorju

- finančne spodbude za energetske učinkovite obnovo in trajnostno gradnjo stavb – **44 mio EUR**
- finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme – **44 mio EUR**
- finančne spodbude za URE električne energije – **21 mio EUR**
- zelena javna naročila

Pričakovani učinki v javnem sektorju (2008 – 2016)

- Prihranki energije **804 GWh**
- Prihranki emisij **221 kt CO2**

PORABA ENERGIJE V ŠOLAH

- nekatere šole porabijo **3-krat več** energije kot druge
- **varčevalni potencial** v slov. šolah znaša okoli **30 %**
- samo s spremenjenim razmišljanjem (osveščanje hišnikov, učiteljev, učencev) bi lahko prihranili **10 do 15 %**

PORABA ENERGIJE V ŠOLAH

- nekatere šole porabijo **3-krat več** energije kot druge
- **varčevalni potencial** v slov. šolah znaša okoli **30 %**
- samo s spremenjenim razmišljanjem (osveščanje hišnikov, učiteljev, učencev) bi lahko prihranili **10 do 15 %**

ŠCV VELENJE

- 1999 energetski pregled
- po izvedbi ukrepov spec. raba energ. zmanjšala za 40 % (od 227 na 127 kWh/m²)
- letni stroški za energijo od 3,3 znižali na 1,8 % letnih odhodkov

OŠ CANKOVA

- obnovili in dogradili pred 7. leti (izolacija, okna)
- ogrevanje s kotlom na lesno biomaso (prej **20.000 l kurilnega olja**)
- termostatski ventili na radiatorjih
- dežurni učenci preverjajo temp., odpirajo okna, ugašajo luči...

Energetsko knjigovodstvo v Gimnaziji Kočevje

- Merjenje osvetljenosti – luxmeter
- **UGOTOVITVE:**
  - marsikdaj luči prižgane po nepotrebem
  - največkrat gorijo luči ob oknih
- **UKREPI:**
  - načrtno začeli ugašati luči
  - na stikalih nalepke

Energetsko knjigovodstvo v Gimnaziji Kočevje

- Anketa o energ. osveščenosti:

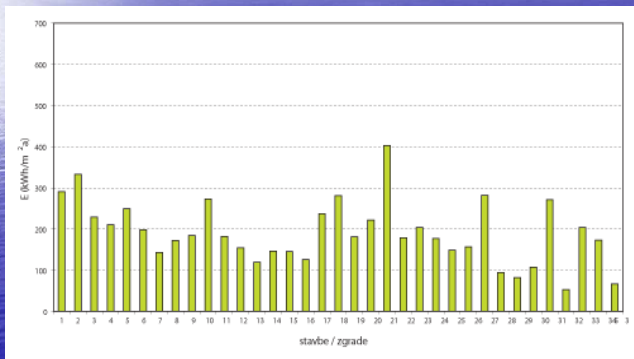
UGOTOVITVE:

- dijaki se **premalo trudijo** za zmanjšanje porabe energije (ugašanje luči na WC, nepotrebno prižiganje luči na hodnikih)
- zapiranje radiatorjev (izkazalo se je, da dijaki **raje odpirajo okna, kot zapirajo radiatorje**)
- pripombe dijakov (**hodniki so pretopli**, v **nekaterih učilnicah je prehladno**, zračniki na oknih pozorni ne tesnijo, zato so jih prelepili)

Energetsko knjigovodstvo v Gimnaziji Kočevje

- **VARČEVANJE Z ELEKTRIKO:**
  - če bi vse svetilke svetile hkrati 2 uri na dan, bi na mesec porabili 1020 kWh
  - pri vestnem ugašanju luči bi prihranili od 10 do 20 odstotkov elektrike
- **VARČEVANJE S TOPLOTO:**
  - hodniki so pretopli
  - pri nekaterih radiatorjih se ne da regulirati toplote
  - predlogi: dijaki naj večkrat uporabljajo ventile na radiatorjih, tedensko preverjanje delovanja ventilov
- **ENERGETSKO KNJIGOVODSTVO:**
  - mesečno spremljanje porabe toplotne in električne energije

Kako energetske potratne so javne zgradbe?

Poraba energije v različnih tipih zgradb (kWh/m²a)

- Zelo potratni objekt - več kot 250
- Potratni objekt - 200–250
- Povprečni objekt - 150–200
- Varčni objekt - 100–150
- Zelo varčni objekt - 50–100
- Nizkoenergijski objekt - 15–50
- Energijsko pasivni objekt - manj kot 15

ZAKAJ URE V ŠOLE?

- manjša poraba energije, manjše onesnaževanje okolja
- pravilnika o učinkoviti rabi energije v stavbah in rabi obnovljivih virov energije
- nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008 do 2016 (jan. 2008 sprejet)

PHILIPS

Letni izračun prihrankov z menjavo klasičnih sijalk za sijalke TL-D Eco

ŠOLA	število sijalk			Prihranek energije v kWh	Prihranek v EUR (z DDV)	Prihranek CO2 v tonah
	TL-D Eco 18W	TL-D Eco 32W	TL-D Eco 51W			
OŠ 3 Murska Sobota		100	575	8850	1.274,40 €	5,31
OŠ 4 Murska Sobota		500		4000	576,00 €	2,40
OŠ Šmarje pri Kopru	13	400	21	3546	510,62 €	2,13
Gimnazija Litija		488		3904	562,18 €	2,34
OŠ Škocjan		575		4800	682,40 €	2,76
ŠC Celje		173		1384	199,30 €	0,83
OŠ 2 Zalec		204	180	4152	597,89 €	2,49
OŠ Šmartno ob Dreti		29	162	2600	380,00 €	1,50
SKUPAJ:	13	2469	938	32936	4.743 €	20

CILJI DRŽAVE

- Nac. akcijski načrt za energetske učinkovitost 2008 do 2016 - jan. 2008 sprejet)
- **9%** prihranek končne rabe energije v 9 letih
- **Pričakovani učinki** v javnem sektorju
- Prihranki energije - **804 GWh**
- Manjši izpusti - **221 kt CO2**

SPODBUDE DRŽAVE

- finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb – **44 mio EUR**
- finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme – **44 mio EUR**
- finančne spodbude za URE električne energije – **21 mio EUR**
- zelena javna naročila

FLICK THE SWITCH

- Evropska fundacija za okoljsko izobraževanje (FEE) je Slovenijo izbrala kot vzorčen primer za spremljanje izvajanje projekta z naslovom **Flick the Switch**.
- V okviru tega projekta želijo učence, dijake, njihove učitelje in tudi starše spodbujati k večji skrbi za varčevanje z energijo.

Aktivnosti za učence

- merjenje osvetljenosti (luxmeter)
- energetske detektivi (dežurni učenci, ki bodo preverjali, kako ugašajo luči na šoli)
- anketa (med učenci in starši)
- izdelovanje nalepk in sloganov za stikala
- izdelava plakata
- poročila o delu: Ekokotiček, šolsko spletno stran, spletno stran ekošole, lokalni mediji)
- tekmovanje (nalepka, slogan, plakat, e-predstavitev...)
- nagrade in priznanja za najboljše

SKUPAJ BOMO DOSEGLI VEČ!
HVALA